

СТАНОВИЩЕ

*от доц. д-р Манол Станин,
преподавател в Правно-историческия факултет на
Югозападен университет „Нефит Рилски” – Благоевград,*

член на научното жури за присъждане на
образователната и научна степен „Доктор” по професионално направление
3.6 Право (Теория на държавата и правото. Политически и правни учения)

на Светослав Димитров Наумов,
докторант към катедра „ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ НА ДЪРЖАВАТА И
ПРАВОТО“ на СУ „Св. Климент Охридски“

за ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД на тема:

„ФИЛОСОФСКО-ЮРИДИЧЕСКИЯТ ДИСКУРС НА СПРАВЕДЛИВОСТТА В ПРАВОТО”

Актуалността на изследването се обосновава не само със задълбочените анализи на релацията справедливост-право, но и от наличието на променливи и константи в справедливостта, включително и от изкушението за „официална справедливост” и, разбира се, дефинирането в теорията на други видове справедливост. Актуалността се аргументира и с детайлизирането на философско-юридическия дискурс на справедливостта в правото, както и на относимостта ѝ към неговата легитимност и валидност в релация с метаюридическото понятие правно съзнание.

Темата за правото и справедливостта има характерна за себе си перманентна актуалност, защото относно степента на справедливост на правото, обществото винаги проявява висока чувствителност. А всяко омаловажаване на справедливостта като основен правотворчески фактор в рамките на предпарламентарната фаза на правотворческия процес, а

впоследствие и на ниво парламентарна фаза, се отразява негативно на качеството на законодателството. Всичко това обосновава значимостта на изследването както за експертите в областта на изработването на проекти на правни нормативни актове, така и за студентите, изучаващи учебни дисциплини, в които се обособяват въпроси относими към предмета на изследване на настоящия дисертационен труд.

Актуалността на изследването се основава и на анализите и резултатите от тях, посветени на справедливостта, като съдържателен елемент на правното съзнание. На тази основа авторът, напълно обосновано разкрива приноса на правото в различни направления, като запазване на мира и изграждане на устойчиво гражданско общество. По този начин, без да се отклонява от предмета на научно изследване, обогатява правното знание и формира редица изводи с приносен характер, относно ролята на справедливостта като коректив в реализацията на правото. Тази и функция следва да бъде отчитана, както в процеса на правотворческа дейност, така и в процеса на правоприлагането.

Положителна е и оценката от констатацията за наличието на значителния брой проучени източници по темата, както и съпътстващите анализи и формулирани изводи, разкриващи същността на съответната проблематика и стъпка по стъпка, водещи към изпълнение на поставените задачи, с цел постигане на пълнота и аргументираност на резултатите от научното изследване.

Закономерна последица от горепосочените констатации се явяват коректно посочените приносни моменти от дисертанта.

Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа увод, три глави, заключение и използвана литература, включваща 168 източника на кирилица и 74 на латиница, налична е и декларация за оригиналност.

Във връзка с темата на дисертационния труд са посочени десет публикации в национални издания и четири в международни/чуждестранни научни издания.

В Глава Първа „СПРАВЕДЛИВОСТТА КАТО НРАВСТВЕН ИМПЕРАТИВ НА ПРАВОТО“ се разглеждат възгледите на Аристотел за справедливостта или както е посочено в автореферата на стр. 15 „...въобще древногръцката идея за справедливост“. Изследва се значението на кантовия етичен конструкт. Анализира се отношението право справедливост в контекста на юридическия позитивизъм. Разкрива се същността на връзката между право и нравственост и значението на справедливостта като нравствен императив в две направления – създаването на право и правоприлагането.

Глава Втора е озаглавена „СПРАВЕДЛИВОСТТА КАТО СЪДЪРЖАТЕЛЕН ЕЛЕМЕНТ НА ПРАВНОТО СЪЗНАНИЕ“ и видно от заглавието ѝ е с насоченост към метаюридически явления, които определят качествата на правото. Това е и основата, на която дисертантът представя философско-юридическия дискурс на справедливостта в правото. Правото се разглежда като ценност в зависимост от това дали защитава общочовешките ценности и дали има потенциала да реализира справедливост.

Формира се плавен преход към следващата глава от дисертационния труд, чрез напълно логично в систематично отношение разглеждане на функционалните особености на правосъзнание и справедливост.

Глава Трета „ФИЛОСОФСКО-ЮРИДИЧЕСКИЯТ ДИСКУРС ПРИ СЪЗДАВАНЕТО И ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАВОТО“ е с предмет на анализ ролята на справедливостта като морален коректив при създаване и прилагане на правото. Изследвайки потенциала на справедливостта като морален коректив на правотворческата дейност, дисертантът акцентира на позиционирането ѝ като основополагащ принцип на правовата държава. Във второто направление, свързано с правоприлагането, напълно обосновано се обръща внимание и на практиката на Конституционния съд на Р България и Европейския съд по правата на човека с отношение към релацията право справедливост. По този начин от една страна постига пълнота на изследването, а от друга свързва справедливостта в правоприлагането с правото на справедлив съдебен процес и осъществяването на дискреционната власт.

Като резултат от проведеното научно изследване по темата на дисертационния труд, в дисертацията логично са изложени изводи, обогатяващи правната теория. Методите и подходите, предпочетени от дисертанта и приложени при разработването на материята, показват стремеж към разкриване в максимална степен същността на коректно очертания предмет на научното изследване.

Работата заслужава висока оценка, въз основа на посочените вече съображения. Все пак, си позволявам да споделя, че би могло да се намери систематично място за анализ на неравенството като справедливост, в хипотезите на разпределение на блага с цел постигането на равенство. На следващо място, както вече беше посочено, авторът е използвал практика на Конституционния съд на Р България и Европейския съд по правата на човека, като коректно ги е посочил под линия. Това формира определено очакване у читателя за систематичното им подреждане в справка, наред с другите източници.

Изложените в становището критични бележки не омаловажават положителната оценка на научно-изследователската работа на докторанта. Обосновава се извод, че в дисертацията са постигнати определени научни резултати, които показват умения за извършване на самостоятелни научни изследвания и защита на собствени тези.

Представеният за становище дисертационен труд на тема: „ФИЛОСОФСКО – ЮРИДИЧЕСКИЯТ ДИСКУРС НА СПРАВЕДЛИВОСТТА В ПРАВОТО“, с автор Светослав Димитров Наумов отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Р България и на Правилника за неговото прилагане, на основание на което ще гласувам положително за придобиването на научната и образователна степен „доктор“ от Светослав Димитров Наумов.

05.05.2019 г.

Доц. д-р Манол Станин: